

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1921 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om ändring i vissa delar av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna jämte två i ämnet väckta motioner.

Närvarande: se utlåtandet nr 3.

Uti en den 11 februari 1921 dagtecknad proposition; nr 86, vilken blivit hänvisad till behandling av statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att
dels antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 2 december 1892 (nr 108) angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna.

Härigenom förordnas,

dels att de i § 2 av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna meddelade bestämmelser om vissa värden å rustnings- och roteringsbesvärerna vid båtsmanshållet skola, såvitt angår rusthåll och rotar, av vilka dylikt besvär fortfarande utgår, upphöra att gälla,

dels ock att § 3 i samma lag skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

Länsstyrelse i län, varest ett eller flera effektiva rusthåll eller rotar vid truppförband eller båtsmanshållet finnas, skall första gången år 1922 för åren 1922—1926 samt därefter år 1926 och vart femte följande år, varje gång för de närmast kommande fem åren, i enlighet med av Kungl.

Maj:ts utfärdade närmare föreskrifter bestämma rustnings- och roteringsbesvärens värde för det i § 1 angivna ändamål beträffande samtliga inom länet befintliga rusthåll eller rotar, därvid särskilt värde skall fastställas för varje rusthåll eller rote.

Besvär över länsstyrelsens beslut i fråga, som ovan sägs, må anföras hos kammarkollegiet före klockan tolv å sextionde dagen från det beslutet gavs, och må över kammarkollegiets beslut besvär anföras hos Konungen före klockan tolv å sextionde dagen från det kollegiets beslut gavs.

Länsstyrelsens beslut rörande rustnings- eller roteringsbesvärs värde varde genom länsstyrelsens försorg ofördröjligen delgivet advokatfiskalen i kammarkollegiet, vilken äger att mot beslutet föra talan för bevarande av kronans rätt.

Underrättelse om att länsstyrelse eller kammarkollegiet meddelat beslut angående rustnings- eller roteringsbesvärs värde och om tiden då det skett skall genom myndighetens försorg ofördröjligen införas i allmänna tidningarna och i tidning inom orten samt med posten sändas till enskild part.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1922.

dels ock medgiva

a) att, därest vid uppskattning av rustnings- och roteringsbesvär erfordras, att länsstyrelse biträdes av särskild sakkunnig, härav föranledda utgifter må bestridas av vederbörande anslag till ersättning för rustning och rotering, och

b) att — utan hinder av vad i § 3 av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären stadgas om bestämmande vart tionde år, varje gång för de närmast följande tio åren, av rustnings- och roteringsbesvärens värde för det i § 1 av samma lag angivna ändamål — de genom kungörelsen den 31 december 1909 angående ny uppskattning av rustnings- och roteringsbesvären vid vissa truppförband för en tid av tio år, räknat från början av år 1910, fastställda värden må gälla jämväl under år 1921.

Beträffande den till grund för Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition liggande utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till det propositionen bifogade utdraget av statsrådsprotokollet.

Motioner.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition hava framställningar i ämnet gjorts i två inom andra kammaren väckta motioner, nämligen nr 274 av herr Karl Magnusson i Skövde och nr 275 av herr Bernhard Nilsson i Landeryd m. fl. Uti dessa motioner hemställles

av herr *Magnusson*:

att riksdagen måtte för sin del uttala, att Kungl. Maj:t vid utfärdande av närmare föreskrifter för bestämmande av rustnings- och roteringsbesvärens värde måtte förordna, dels att vid värderingen hänsyn tages till eventuell nybyggnadsplikt, så att åtminstone någon ersättning därför beredes åt rust- och rotehållarna, dels att dessa genom någon sin sakkunniga representant lämnas tillfälle att direkt deltaga vid uppskattningen av rustnings- och roteringsbesvärets värde.

av herr *Nilsson m. fl.*:

att riksdagen måtte i motiveringen till sitt beslut i anledning av ifrågavarande proposition göra ett uttalande därom, att i sådana fall, då rusthåll eller rote varit skyldig att tillhandahålla torp, men genom skriftligt avtal med vederbörande emot vederlag befriats härifrån, vid den uppskattning som sker 1922 jämväl värdet av dylikt vederlag skall beräknas ändock att avtal därom träffats efter den 31 december 1919, dock högst till ett belopp av 200 kronor per år.

Beträffande motiven till de sålunda framställda yrkandena tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Efter beslut av statsutskottet har Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition ävensom förenämnda båda motioner hänskjutits till behandling av sammansatta stats- och andra lagutskottet nr 1.

Utskottets
yttrande.

Uti § 1 av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären stadgas, att i nämnda besvär skall, på sätt i lagen närmare angives, lindring äga rum att årligen utgå under åren 1893—1903 med vissa procent av dessa besvärs uppskattade värde samt från och med år 1904 med hela beloppet av samma värde. Sedan därefter i § 2 angivits, till vilka värden prestationerna för varje rusthåll eller rote skulle vid uppskattning av rustnings- och roteringsbesvären

för det i § 1 angivna ändamål bestämmas dels vid båtsmanshållet dels ock för tiden intill år 1900 vid rust- och rotehållet i övrigt, föreskrives i § 3 bland annat följande: År 1899 och därefter vart tionde år, varje gång för de närmast följande tio åren, bestämmer Konungen rustnings- och roteringsbesvärens värde för det i § 1 angivna ändamål efter föregående utredning av en för varje landstingsområde, inom vilket finnas rusthåll eller rotar, tillhörande regemente eller kår, på visst sätt utsedd nämnd och utlåtande av vederbörande landsting, dock att, där inom ett landstingsområde antalet rusthåll eller rotar vid samma regemente eller kår understiger femtio, beträffande dessa icke erfordras något yttrande av nämnd. Efter det nämndernas förslag avgivits och vederbörande landstings yttranden inhämtats, bestämmas ifrågavarande värden till ett för varje rusthåll eller rote vid samma regemente eller kår i fullt tiotal av kronor angivet, lika belopp.

I enlighet med stadgande i § 13 av förenämnda lag att de ytterligare bestämmelser, som för tillämpning av föreskrifterna i lagen kunna finnas erforderliga, meddelas av Konungen, har i kungörelse den 23 juli 1897 föreskrivits, bland annat, att vederbörande länsstyrelse skall vidtaga åtgärder för utseende av uppskattningsnämnd, att nämnden skall sammanträda första gången år 1898 och därefter vart tionde år senast under förra hälften av juli månad, samt att det åligger vederbörande länsstyrelse att efter mottagandet av de vid nämndens sammanträde förda protokoll däröver inhämta landstingets yttrande samt till Kungl. Maj:t före den 15 oktober ovan angivna år insända landstingets yttrande jämte eget utlåtande och övriga handlingar i ärendet.

Sedan genom kungörelse den 31 december 1909 värdena å rustnings- och roteringsbesvären fastställts för tidsperioden 1910—1919, förordnade Kungl. Maj:t, efter riksdagens därtill lämnade medgivande, genom kungörelse den 19 mars 1920, att de sålunda fastställda värdena finge gälla jämväl under år 1920. För innevarande år hava några värden ännu icke blivit fastställda.

Det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget avser *dels* att ett individuellt värde skall fastställas för varje särskild rote eller rusthåll, *dels* att nämnda värden, i anseende till de inträdda osäkra prisförhållandena, skola erhålla en giltighetstid av fem år i stället för tio år, *dels ock* att den nuvarande ordningen för uppskattning av värdet av besvären för enklas därhän, att det överlämnas åt länsstyrelserna att, i enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdade närmare föreskrifter, bestämma värdena ifråga,

med rätt för såväl enskilda rust- och rotehållare som kronan att fullfölja talan mot länsstyrelsernas beslut.

Då den nya anordningen är avsedd att tillämpas först från och med år 1922, föreslår Kungl. Maj:t vidare, att de genom kungörelsen den 31 december 1909 för åren 1910—1919 fastställda värdena å rustnings- och roteringsbesvären skola, i likhet med vad som beslutats för år 1920, gälla jämväl för innevarande år.

Slutligen begär Kungl. Maj:t riksdagens medgivande att från vederbörande anslag till ersättning för rustning och rotering bestrida sådana utgifter, som kunna föranledas därav, att länsstyrelse vid uppskattning av rustnings- och roteringsbesvär biträdes av särskild sakkunnig.

Att nu gällande föreskrifter rörande uppskattning av värdet av rustnings- och roteringsbesvären icke äro tillfredsställande samt att en revision av samma föreskrifter erfordras för möjliggörande av en rättvis uppskattning av kostnaderna för ifrågavarande besvärs fullgörande, torde genom den i ärendet förebragta utredningen vara till fullo ådagalagt. Vid sådant förhållande och då den av Kungl. Maj:t föreslagna ordningen för uppskattningen av värdet av besvären icke blott innebär en avsevärd förenkling i det hittills tillämpade förfarandet utan jämväl synes på ett bättre sätt än nu är fallet tillförsäkra vederbörande rust- och rotehållare ersättning för dem påvilande kostnader, finner utskottet sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag.

Enligt lagförslaget skall det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter för bestämmande av rustnings- och roteringsbesvärens värde. Dessa föreskrifter avse dels formen för verkställande av den förberedande utredning, som bör föregå länsstyrelsernas beslut, dels vissa allmänna grunder för värdesättningen. Då de i ovannämnda motioner i förevarande hänseende framhållna synpunkterna synas utskottet beaktansvärda, torde behörig hänsyn härtill böra tagas vid utfärdandet av berörda närmare föreskrifter.

Mot Kungl. Maj:ts förslag att de genom kungörelsen den 31 december 1909 för åren 1910—1919 fastställda värdena må gälla jämväl under år 1921 ävensom att vederbörande anslag till ersättning för rustning och rotering må tagas i anspråk för gäldande av vissa med uppskattningen förenade kostnader har utskottet icke något att erinra.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må
a) bifalla Kungl. Maj:ts i propositionen nr 86
framlagda förslag;

b) finna den av herr Magnusson i Skövde i andra kammaren avgivna motionen nr 274 ävensom den av herr Nilsson i Landeryd m. fl. i samma kammare avgivna motionen nr 275 besvarade genom vad utskottet ovan anført och hemställt.

Stockholm den 3 maj 1921.

På det sammansatta utskottets vägnar:

LUDVIG WIDELL.